

Valvontaosasto
OHJAS
Valitse yksikkö
Juha Vilkkö

12.11..2020

Hallintovaliokunta

sähköpostitse

hav@eduskunta.fi

Asia: Tullin lausunto asiassa HE 172/2020 vp; Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tullilain muuttamisesta

Lausunnon antaja

Tulli/ tullilylitarkastaja Juha Vilkkö, puhelin 04033 22791; juha.vilkkö@tulli.fi

Lausunto:

Tulli kiittää valiokunnan varaamasta tilaisuudesta saada antaa lausuntonsa asiaan. Kuten hallituksen esityksen lausuntopalautetta käsittelevässä kappaleessa 5 todetaan, on Tulli voinut esittää näkemyksiään jo asian valmisteluvaiheessa. Kohteliaimmin Tulli pyytää saada esittää ehdotuksen johdosta myös seuraavaa:

Hallituksen esityksen mukaan tullilakiin ehdotetaan lisättäväksi seuraamusmaksua koskeva uusi 99 a § sovellettavaksi tilanteisiin, joissa Suomeen siirretään asetuksen (EU) N:o 880/2019 3 artiklan 1 kohdan vastaisesti kulttuuriesine, jonka viennin sen lähtömaan laki kieltää. Kyseinen maahantuonnin kieltävä säännös sisältyy siis mainittuun EU –asetukseen, eikä siitä ei tarvitse enää säätää kansallisesti. Samalla tullilain 75 §:ää muutettaisiin niin, että seuraamusmaksun perimiseen sovellettaisiin tullivelan perintää koskevia tullilain säännöksiä.

Seuraamusmaksun määrä olisi 500 – 10.000 e. Sen määrittäminen perustuisi kokonaisarviointiin, jossa otettaisiin huomioon muun muassa tekijän taloudellinen asema, teolla tavoiteltu hyöty sekä teon toistuvuus.

Tullilakiin ehdotettavan uuden 99 b §:n mukaan seuraamusmaksu olisi toissijainen mahdollisesti samasta teosta johtuvaan rikosasiaan verrattuna. Saman pykälän mukaan seuraamusmaksu on poistettava, jos se jolle se on määrätty, tuomitaan rangaistukseen saman kulttuuriesineen maahantuonnista. Toisaalta HE:n mukaan seuraamusmaksu voitaisiin määrätä myös tilanteissa, joissa salakuljetusrikoksen edellyttämä tahallisuus puuttuu.

Valvontaosasto
OHJAS
Valitse yksikkö
Juha Vilkkö

12.11..2020

Tullitoiminnassa käytettäviin muihin seuraamuksiin verrattuna uutta olisi se, että ehdotetun seuraamusmaksun suuruus riippuisi osaksi myös tekijän yhteistyöstä Tullin kanssa asian selvittämiseksi ja se, että seuraamusmaksu voitaisiin jättää kokonaan määräämättä, jos tavara on saatu vahingoittumatta Tullin haltuun ja teko on ilmeisesti johtunut anteeksi annettavasta huolimattomuudesta tai ajattelemattomuudesta tai jos seuraamuksen määrääminen muusta syystä olisi ilmeisen kohtuutonta.

Koska kyseessä on hallinnollinen, ei siis rikosperusteinen seuraamus, ei seuraamusmaksun määräämisen edellytyksiä voida selvittää esimerkiksi kuulusteluilla taikka muita esitutkintalain taikka pakkokeinolain valtuuksia käyttäen.

Lisäksi, koska seuraamusmaksun määräämistilanteet eivät ole rikosasioita, ei asetuksen vastaisesti maahan tuotua kulttuuriesinettä taikka sen arvoa voida tuomita valtiolle menetetyksi eikä siten takavarikoidakaan pakkokeinolain nojalla. Tilanteissa, joissa Tulli toteaa asetuksen vastaisen kulttuuriesineen tuonnin maahantuonnin yhteydessä, voitaneen se ottaa Tullin haltuun tullilain 11 §:n tarkoittamalla päätöksellä. Sen sijaan epävarmempaa on säännöksen soveltuminen tilanteisiin, joissa tällainen esine tavataan Suomesta myöhemmin esimerkiksi sen siirryttyä eteenpäin uudelle omistajalle.

Seuraamusmaksun täytäntöönpanon edellytyksenä oleva lainvoimaisuus aiheuttaa tiettyjä teknisiä ongelmia, jotka ovat kuitenkin ratkaistavissa.

Tullilain 72 § 2 momentissa säädetään Tullin kantamien, kuittaamien, perittyjen ja vakuudesta saatujen varojen kohdentamisjärjestyksestä. Jonkin verran tulkinnanvaraiseksi jää, kuuluuko nyt ehdotettava seuraamusmaksu säännöksessä olevan kohdentamisjärjestyksen neljänteen (tullin-, veron- tai maksunkorotus ja virhemaksu) vai viidenteen (kansalliset verot ja maksut) ryhmään.

Valtiovarainministeriössä olevan valmistelun mukaan vastaavan kaltainen hallinnollinen seuraamusmaksu tultaneen kansallisessa lainsäädännössä sisällyttämään seuraamukseksi rikottaessa eräitä EU:n uuden käteisraha-asetuksen (EU) 2018/1672) velvoitteita.

Tullilla ei ole huomauttamista ehdotuksen johdosta, vaikka eräät siihen liittyvät seikat edellyttävät jopa merkittävää poikkeamista vakiintuneista seuraamusten määräämiskäytännöistä.